

Poslovanje zadruga „1. maj“ v Vodnjaju

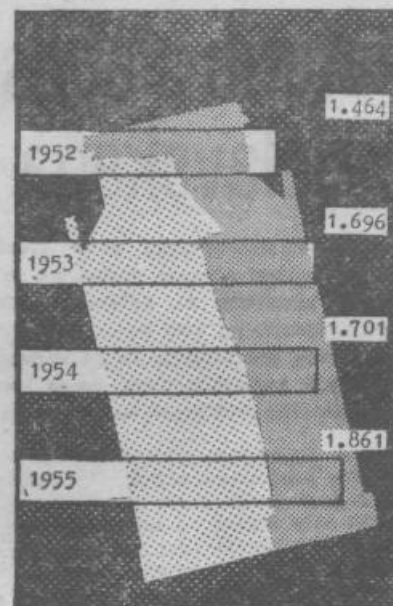
kakor ga kaže zaključni obračun za l. 1955

Kmetijska zadruga »1. maj« v Vodnjaju v puljskem okraju se ukvarja z vrsto gospodarskih dejavnosti. Ima ekonomijo, ki je organizirana po načelih kmečke obdelovalne zadruge, ekonomijo, ki dela po načelih državnega kmetijskega posest-

va, sušilnico tobaka, postajo za usluge s kmetijskimi stroji, dva mlina, dve oljarni, dvanajst obrtnih delavnic, pet prodajalnih industrijskega blaga, dve prodajalni kmetijskih pridelkov in osem gostinskih objektov.

Zadruga »1. maj« vsako leto povečuje svojo dejavnost tudi po obsegu. To najlepše dokazuje ustvarjeni skupni dohodek. V zadnjih dveh letih je imela naslednji skupni dohodek ali dobiček:

PROIZVODNJA MLEKA

	leto 1954		leto 1955	
	Dohodek	Dobiček	Dohodek	Dobiček
Kmetijstvo	8.901	1.479	32.856	571
Odkup kmetijskih pridelkov	2.025	183	1.969	531
Druga trgovina	4.126	395	4.887	613
Industrija in predelava	2.374	3 izguba	7.540	1.855
Gostinstvo	5.966	1.433 izguba	26.186	191 izguba
Obrtništvo	24.998	580	34.801	1.291
Druge dejavnosti	3.671	969 izguba	253	122
SKUPAJ	55.671	232	108.942	4.792

Kakor vidimo, je zadruga zrasla v razvito gospodarsko organizacijo, ki se ukvarja z raznovrstnimi gospodarskimi dejavnostmi, predvsem s tistimi, ki so vasi potrebni. Te dejavnosti ji prinašajo precej dohodkov. Vse to ji omogoča, da precej vpliva na proizvodnjo zadrugnikov in drugih individualnih proizvajalcev, na pospeševanje kmetijske proizvodnje in ustvarjanje socialističnih odnosov na vasi.

K skupnemu dohodku, ki se je dvakratno povečal, je največ prispevalo obrtništvo, nadalje kmetijstvo in gostinstvo. Največ dobička so dosegli v obrtništvu in pa v trgovini z industrijskim blagom. V gostinski dejavnosti je imela zadruga izgubo v letu 1954 in 1955.

Razpored investicij

Dobiček, ki ga je dosegla leta 1955, je zadruga razdelila takole: v investicijski sklad 1.461.000 dinarjev, v sklad za pospeševanje kmetijstva 730.000 dinarjev, za premije in nagrade 26.000, v sklad socialne pomoči zadrugnikovom 674.000, za odplačilo anuitet za dolgoročno posojila

928.000 dinarjev in v rezervni sklad 483.000 dinarjev.

V letu 1955 je zadruga potrošila za investicije 14.854.000 dinarjev, in sicer 7.107.000 iz svojih skladov, 7.747.000 dinarjev pa iz kredita.

- Ta znesek so potrošili:
- za vprežno in plemensko živino 705.000
 - za gospodarska in druga poslopja 11.983.000
 - za dolgoročne nasade 1.340.000
 - za kmetijske stroje 118.000
 - za druge investicije 708.000

Največ so torej investirali za gospodarska poslopja, sadovnjake in vinograde. Večidel investicij so porabili za gospodarska poslopja, medtem ko so od skupne vsote, ki so jo investirali leta 1955, vložili zelo malo v kmetijske in druge strojne naprave, v dolgoročne nasade in v nabavo plemenske in vprežne živine. To pa so najbolj nujne investicije za pospeševanje kmetijstva, za povečanje proizvodnje in socialistične preobrazbe vasi.

Majhni skladi

Ob koncu leta 1955 so skupni skladi zadruga znašali 48.286.000 dinarjev, od tega:

- sklad osnovnih sredstev 33.749.000 din
- investicijski sklad 491.000 din
- amortizacijski sklad 7.046.000 din
- rezervni sklad 506.000 din
- sklad za pospeševanje kmet. 730.000 din

Skladi te zadruga so še vedno nezadostni. Zlasti je majhen investicijski sklad, rezervni sklad in sklad za pospeševanje kmetijstva. To pomeni, da so majhni tisti skladi, ki služijo neposredno za razširitev proizvodnje ali za nadaljnje vlaganje v kmetijstvo.

Sklep

Zadruga bo morala v prihodnje posvetiti več pozornosti krepitvi in povečanju svojih skladov, zlasti investicijskega, rezervnega in sklada za pospeševanje kmetijstva. Za zadrugo je krepitev teh skladov nujno potrebna, če hoče še nadalje pospeševati proizvodnjo in širiti svoj vpliv na gospodarstvo

Po podatkih Zveznega zavoda za statistiko in evidenco je proizvodnja mleka porasla od leta 1952 do leta 1955 od 1.464 milijonov litrov na 1.861 milijonov litrov ali za okrog 25 odstotkov. Večji del te količine odpade na kravje mleko (1.600 milijonov litrov), medtem ko je količina ovčjega in kozjega mleka relativno majhna. Nekoliko je porasla tudi količina mleka, ki ga daje posamezna krava ali ova.

Leto	Litrov na kravo	Litrov na ovcu
1952	892	21
1953	1.039	19
1954	1.038	19
1955	1.055	24

Mlečnost krav in ovac, zlasti pa krav, je še vedno zelo majhna. Vzrok temu je po eni strani nezadostna nega, po drugi strani pa dejstvo, da pri nas še vedno prevladuje pasme z majhno mlečnostjo, ki jih poleg tega uporabljamo tudi za dele.

in gospodarski razvoj vasi. To pomeni, da je treba posvetiti več pozornosti akumulaciji zadruga.

V gostinstvu je imela zadruga leta 1954 in 1955 izgubo, ki je v obeh letih znašala 1.624.000 din. Kmetijska zadruga mora po pravilu ustvarjati v nekmetijski dejavnosti (gostinstvu, trgovini z industrijskim blagom itd.) sredstva, ki ji bodo služila za nadaljnje pospeševanje teh vej dejavnosti in pa za pospeševanje kmetijstva. Zato bi si morala zadruga prizadevati, da nerentabilne veje napravi rentabilne. Če nekaterih objektov ne more napraviti rentabilne, je bolje, da jih ukine, kakor pa da

bi njihove izgube poravnava s dohodki iz kmetijstva in drugih rentabilnih panog.

Tudi pri uslugah z kmetijskimi stroji je imela zadruga leta 1954 in 1955 1.300.000 din izgube. Do te izgube je prišlo zato, ker je zadruga opravljala usluge pod lastno ceno, kar se v prihodnje ne bi smelo dogajati. S temi uslugami bi morala zadruga ustvarjati določene akumulacije za svoje sklade. Z racionalno in pravilno uporabo teh strojev, so cene teh uslug lahko nižje kot pri privatnikih, tako da bodo zadrugniki in drugi proizvajalci zanje bolj zainteresirani.

B. Sekularao

DRŽAVNA POMOČ KMETIJSTVU V VELIKI BRITANiji

Povojno kmetijsko politiko Velike Britanije, ki temelji na »Zakonu o kmetijstvu iz leta 1947«, so predvsem označevale težave uravnoteženja plačilne bilance. Druga svetovna vojna ni pokazala samo tega, da kmetijska težava lahko pride v preskrbi neke države zaradi nezadostne kmetijske proizvodnje, pač pa tudi spremeni finančni položaj. Velike Britanije v mednarodnih gospodarskih odnosih ni dopuščal tako velikega deficita trgovske bilance, ki je bil značilen za dotedani gospodarski razvoj Velike Britanije. Deficit trgovske bilance, ki je nastal večinoma zaradi velikega uvoza hrane in surovin, je bilo težko poravnati zaradi tega, ker so se zmanjšali takoimenovani nevidni dohodki od investicij v inozemstvu, od pomorskega prevoza, finančnih operacij itd. Če bi kmetijska proizvodnja ostala na predvojni stopnji, bi moral biti uvoz za 250 milijonov funtov večji kot je pa danes. Zaradi tega je država sprejela svoj odnos do kmetijstva. Napravili so plan za povečanje kmetij-

ske proizvodnje, ki je bil za 60% večji od predvojnega nivoja. V letu 1954-55 se je povečala proizvodnja za 53%, v letu 1956 pa za 55 odstotkov. Domača proizvodnja žita je porasla za 4/5, proizvodnja mesa krave 70 odstotkov domačih potreb, medtem ko je pred vojno krila samo 50 odstotkov.

Kakšen pomen ima državna pomoč lahko vidimo iz nekoliko podatkov o položaju kmetijstva v britanskem gospodarstvu. Bruto vrednost narodnega proizvoda je znašala leta 1953 14,8 milijarde funtov, pri čemer je znašal delež kmetijstva 780 milijonov funtov ali 5,2 odstotka. Dohodek britanskih kmetijskih proizvajalcev leta 1953 397 milijonov funtov, skupni znesek plač in mezd v kmetijstvu pa 279 milijonov. Čeprav so mezde kmetijskih delavcev razmeroma visoke, vendar predstavljajo samo 69 odstotkov mezd moških delavcev v predelovalni industriji. Skupna pomoč v letu 1953-54 je znašala 338 milijonov, kar predstavlja 85 odstotkov dohodka britanskih kmetijskih proizvajalcev.

Državna intervencija v kmetijstvu ima obliko neposrednih subvencij in v zajamčenih najnižjih cen. Leta 1954 so vpeljali sistem, da država krije razliko med tržnimi in zajamčenimi cenami, medtem ko je prej država kupovala od proizvajalcev kmetijske pridelke po določenih cenah. Določene cene veljajo samo za tiste pridelke, za katere je težko vpeljati sistem plačanja teh razlik. V letu 1955-56 bo država dala iz proračuna za pomoč kmetijstvu 337,7 milijonov funtov. Ta znesek bodo razdelili takole:

- neposredne subvencije proizvajalcem 59,1 milij. funtov ali 17,6 odstotka,
- plačanje razlik 193,8 milij. funtov ali 57,3 odstotka,
- subvencije potrošni 77,5 milij. funtov ali 23 odstotkov,
- kritje deficita državnih trgovskih organizacij iz prejšnjih sporazumov 7,3 milij. funtov ali 2,1 odstotka.

Razen teh ukrepov pa vrsta vrtnarskih pridelkov uživa visoko cenovno zaščito.

Zajamčene cene obsegajo pridelke, ki predstavljajo 80 odstotkov vrednosti kmetijske proizvodnje. Te cene obstoje za rejo goved, prašičev, ovc in jagnjet, za kravje mleko, kokošja in račja jajca v lupinah, za pšenico, riž, ječmen, oves, krompir, sladkorno peso in volno. Za rastlinske pridelke določajo zajamčene cene 18 mesecev pred žetvijo, za živalske proizvode za 12 mesecev vnaprej. Imajo tudi dodatna jamstva za živalske proizvode, ker zajamčene cene dolžajo vsako parno leto za dveletno obdobje vnaprej.

Država ne kupuje neposredno od proizvajalcev in ne interveniira neposredno na tržišču. Obrat in plačanje razlik opravlja po tako imenovanih »tržnih upravnih« (Marketing board). »Tržne uprave« so organizacije proizvajalcev posameznih pridelkov in po njih se odvija celotna dejavnost v zvezi z obstoječim sistemom zajamčenih cen.

S tem ko določa višino zajamčenih cen, država usmerja kmetijsko proizvodnjo. Kmetijske organizacije si prizadevajo, da do-

sežejo take zajamčene cene, ki bi pokrile vsaj proizvodjalne stroške, ki so višje od tržnih cen. Letos se pri določanju zajamčenih cen vlada in predstavnik kmetijskih organizacij niso zedinili, kajti vlada ni hotela kriji vsega zneska porasta proizvodjalnih stroškov. S tem so zlasti prizadeji drobni proizvajalci, katerih proizvodnja je usmerjena na živalske proizvode.

Novi sistem ne daje pobude za pridelovanje pšenice in tistih živalskih pridelkov (jajca, prašičev), katerih proizvodnja je odvisna od uvoza krme iz inozemstva. Vzpodbujajo pa rejo goved, ovc in jagnjet. Niso pa povečali samo zajamčenih cen teh proizvodov, temveč tudi cene krmilnih rastlin, ječmena, ovsa in sladkorne pese. Tudi povišanje cene mleka ni v sorazmerju s porastom stroškov.

Državna pomoč krije skoraj dve tretjini stroškov kmetijskih proizvajalcev. Torej je rentabilnost britanskega kmetijstva popolnoma odvisna od subvencije, ki jo prejema od države.

M. H.